

2021Z14443

(ingezonden 20 augustus 2021)

Vragen van de leden Van Beukering-Huijbregts en Hammelburg (beiden D66) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht 'Partnerverlof nadeliger voor laagste inkomens'.

1. Bent u bekend met het bericht 'Partnerverlof nadeliger voor laagste inkomens'? 1)

1) NRC, 20 augustus 2021, <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/08/19/partnerverlof-nadeliger-voor-laagsteinkomens>

Antwoord vraag 1

Ja, ik ben bekend met dit bericht.

2. Wat vindt u ervan dat de vormgeving van het partnerverlof ook in verhouding nadeliger uitpakt voor mensen met een lager inkomen?

4. Kunt u bevestigen dat dit netto verschil voor de verschillende inkomensgroepen wordt veroorzaakt door de arbeidskorting?

Antwoord vragen 2 en 4

Het geboorteverlof, in het spraakgebruik ook wel partnerverlof genoemd, bestaat uit een week met volledige betaling van het loon door de werkgever gevolgd door vijf weken aanvullend geboorteverlof met een uitkering van 70 procent van het bruto-dagloon (met een maximum van 70 procent van het maximum dagloon). Het aanvullend geboorteverlof wordt uitgevoerd door het UWV. Het artikel van NRC gaat in op de inkomensgevolgen bij opname van het aanvullend geboorteverlof. Het relatieve verschil in netto-uitkomsten voor verschillende inkomstengroepen bij de opname van aanvullend geboorteverlof is voornamelijk het gevolg van de vormgeving van fiscale regelingen zoals de arbeidskorting, en de maximering van de uitkering voor hoge inkomens.

Voor inkomens onder de maximale uitkering worden de netto-uitkomsten bepaald door de marginale druk in het belastingstelsel die varieert in het inkomensgebouw. Dat betekent dat inkomensschommelingen netto verschillend uitwerken voor verschillende inkomensgroepen. Bij een relatief lage marginale druk leidt een stijging van het bruto-inkomen tot een hogere netto inkomensstijging dan bij een relatief hoge marginale druk. Bij een inkomensterugval, bijvoorbeeld door de opname van aanvullend geboorteverlof geldt dus dat het inkomen netto relatief sterk daalt. Het is hierbij echter van belang dat de bestedingsmogelijkheden van veel huishoudens niet enkel worden bepaald door hun inkomen uit arbeid minus de te betalen belastingen, er kan immers ook sprake zijn van inkomensafhankelijke toeslagen. Zo kan een tijdelijke verlaging van inkomen van een partner als gevolg van de keuze om geboorteverlof op te nemen gedeeltelijk worden gecompenseerd door hogere toeslagen.

Het inkomstenverlies bij de opname van aanvullend geboorteverlof is relatief het hoogst voor de hogere inkomensgroepen. Dit komt door de maximering van de uitkering voor het aanvullend geboorteverlof op 70% van het maximum (bruto)dagloon. Een kleiner deel van het inkomstenverlies wordt hierdoor gecompenseerd. Het inkomensverlies is daarnaast relatief hoger voor mensen met een inkomen tot ongeveer het wettelijk minimumloon. Dat hangt samen met de vormgeving van de arbeidskorting. Tot het wettelijk minimumloon bouwt de arbeidskorting op met het inkomen, en zorgt daarmee voor een aanzienlijke stimulans om meer uren te werken. Hierdoor ligt het marginale belastingtarief relatief laag voor deze inkomens. Een bruto-stijging van het inkomen zorgt daarmee voor een relatief grote netto-stijging en maakt dat het loont om meer (uren) te werken. Als het bruto-inkomen daalt, zoals het geval is bij opname van

aanvullend geboorteverlof, heeft dit als effect dat het netto-inkomen ook relatief sterk daalt.

Voor mensen met een modaal inkomen is de netto-daling van het inkomen bij de opname van aanvullend geboorteverlof het laagst: de uitkering aan deze inkomensgroep wordt niet beperkt door het maximum dagloon, terwijl het marginale belastingtarief voor deze groep relatief hoog is waardoor het netto inkomen relatief beperkt afneemt als het bruto-inkomen daalt.

In het antwoord op vragen 5 en 8 wordt het precieze inkomstenverlies voor verschillende huishoudens weergegeven. Bij de lagere inkomensgroepen is de inkomensdaling relatief hoog voor huishoudens met een inkomen tussen het wettelijk minimumloon en 110% van het wettelijk minimumloon. Dit komt vooral voor bij alleenverdieners in deze groep. Bij tweeverdieners blijft de achteruitgang beperkt doordat het inkomen van de moeder gelijk blijft. Bij een alleenstaande moeder wordt geen geboorteverlof opgenomen. Van de circa 170.000 huishoudens waarin in 2018¹ een kind geboren werd viel een zeer beperkt aantal (ongeveer 1000 huishoudens) onder deze groep alleenverdieners met een inkomen tussen wettelijk minimumloon en 110% van het wettelijk minimumloon.

3. Kloppen de cijfers die NRC uit de rekentool van berekenhet.nl heeft gehaald?

Antwoord vraag 3

De door NRC gepresenteerde cijfers zijn feitelijk correct. NRC heeft echter de keuze gemaakt om het inkomensverlies door het geboorteverlof op wekelijkse basis te berekenen, waardoor enkel wordt gekeken naar het arbeidsinkomen van de partner. Om een volledig beeld van de financiële gevolgen voor mensen die het aanvullend geboorteverlof gebruiken en hun huishouden te laten zien, dienen de financiële gevolgen op jaarbasis te worden beschouwd. Belastingen en toeslagen worden immers over het jaarinkomen berekend. De focus op weekbedragen in de berekeningen van NRC laat de compenserende invloed van toeslagen buiten beschouwing.

Daarnaast gaan de rekenvoorbeelden van het NRC uit van de situatie van een alleenverdiener, terwijl in de meerderheid van de huishoudens die in aanmerking komen voor aanvullend geboorteverlof beide ouders werken. Voor een volledig inzicht in de financiële gevolgen van het opnemen van aanvullend geboorteverlof moeten alle relevante inkomensstromen van het huishouden worden gezien. Voor een volledige analyse moeten verschillende huishoudkenmerken worden meegenomen. Dit is bijvoorbeeld van belang voor het bepalen van eventueel recht op inkomensafhankelijke regelingen zoals toeslagen.

5. Kunt u in een tabel voor verschillende jaarinkomens aangeven wat precies het netto verschil is in inkomen als volledig gebruik wordt gemaakt van het partnerverlof?

8. Kunt u voor een aantal voorbeeldhuishoudens aangeven wat het voor het totale netto gezinsinkomen betekent als volledig gebruik wordt gemaakt van het partnerverlof en straks door beide partners van het betaald ouderschapsverlof?

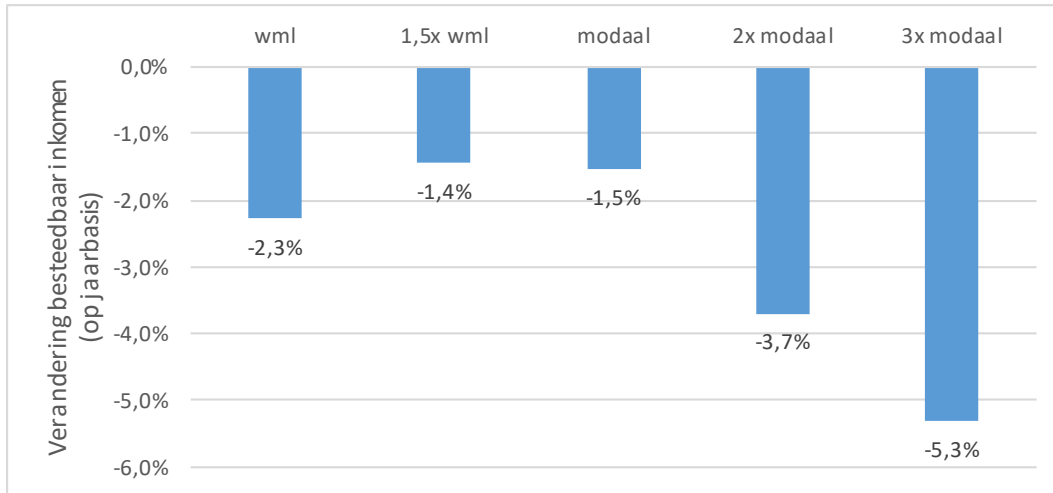
Antwoord vragen 5 en 8

In de volgende grafieken vindt u de gevolgen van het opnemen van vijf weken aanvullend geboorteverlof door de meestverdienende partner. In Figuur 3 is daarbovenop betaald ouderschapsverlof door beide ouders voor negen weken opgenomen. In de figuren worden de effecten op het besteedbaar inkomen (netto-inkomen inclusief zorgkosten en kindregelingen) en het gezinsinkomen voor een aantal voorbeeldhuishoudens gegeven.

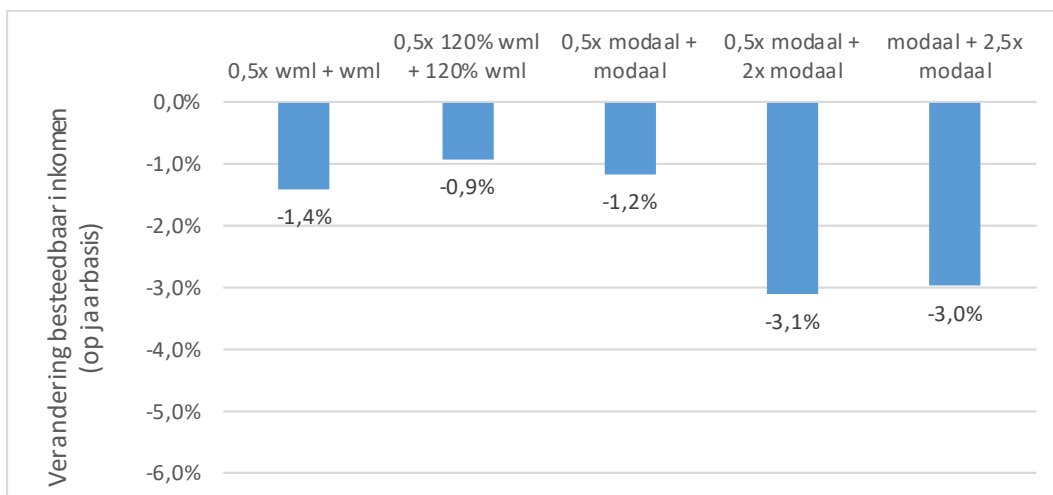
¹ Cijfers op basis van ramingen uit microsimulatiemodel MIMOSI.

De huishoudsamenstellingen in deze voorbeelden zijn gekozen om de meest duidelijke inkomenseffecten in beeld te brengen. In de voorbeelden met tweeverdieners is de aanname gehanteerd dat de meestverdienende partner gebruik maakt van het aanvullend geboorteverlof.

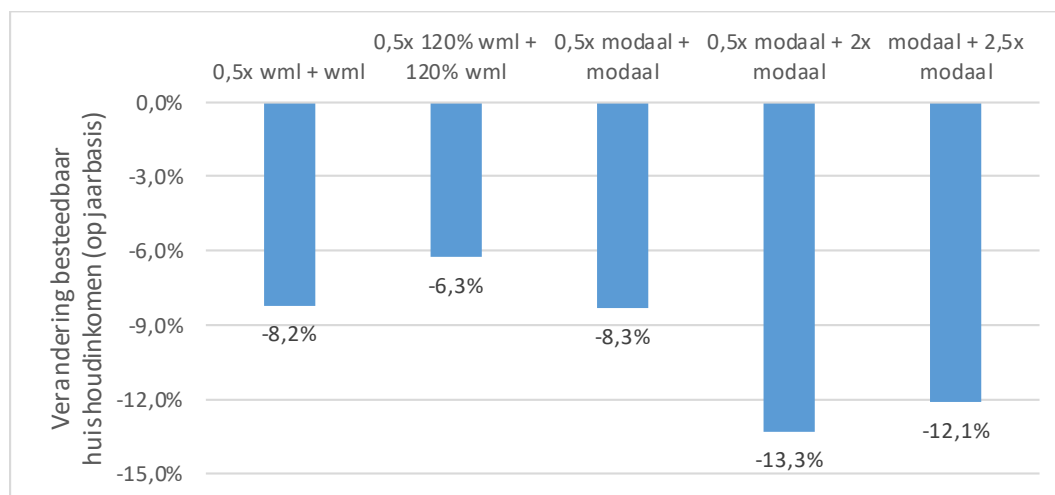
Figuur 1 Gevolgen aanvullend geboorteverlof van vijf weken voor **alleenverdieners**

Figuur 2 Gevolgen aanvullend geboorteverlof van vijf weken voor **tweeverdieners**

Figuur 3 Gevolgen aanvullend geboorteverlof van vijf weken en ouderschapsverlof van negen weken voor tweeverdieners op modaal en boven modaal

In de bijlage vindt u tabellen met een nadere uitsplitsing van het bruto-netto traject van de meeste huishoudens in deze grafieken.

6. Kunt u aangeven bij welke vormen van verlof voor jonge ouders wel en niet de arbeidskorting kan worden toegepast? Wordt het verschil veroorzaakt door het niet kunnen toepassen van de arbeidskorting of door de op- en afbouw van de arbeidskorting?

9. Maakt het uit of het partner- of ouderschapsverlof via de werkgever wordt betaald of wordt aangevuld door de werkgever of dat het wordt uitbetaald door het Uitkeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) voor het bepalen van het toetsingsinkomen en het toepassen van de arbeidskorting?

Antwoord vragen 6 en 9

De arbeidskorting wordt berekend over het arbeidsinkomen. Het arbeidsinkomen bestaat uit hetgeen met tegenwoordige arbeid is genoten uit winst uit een of meer ondernemingen, loon en resultaat uit een of meer werkzaamheden. Daarnaast worden onder andere uitkeringen op grond van de Wet arbeid en zorg en aanvullingen daarop door de werkgever tot het arbeidsinkomen gerekend. Voor ouders gaat het dan over uitkeringen bij zwangerschaps- en bevallingsverlof, (aanvullend) geboorteverlof, adoptie- en pleegzorgverlof en vanaf 2 augustus 2022 betaald ouderschapsverlof. Maar ook (gedeeltelijke) loondoorbetaling door de werkgever zoals bij calamiteitenverlof en kort- en langdurend zorgverlof worden tot het arbeidsinkomen gerekend.

Het maakt niet uit of de uitkering wordt aangevuld of betaald door de werkgever of wordt uitbetaald door het UWV. In beide gevallen wordt de uitkering tot het arbeidsinkomen gerekend. Verschillen in netto-inkomen worden dus niet veroorzaakt doordat de arbeidskorting niet kan worden toegepast, deze wordt namelijk wel toegepast, maar de verschillen worden veroorzaakt door de op- en afbouw van de arbeidskorting.

7. Wat betekent het opnemen van het partnerverlof en straks het betaald ouderschapsverlof voor het toetsingsinkomen voor toeslagen?

Antwoord vraag 7

Het opnemen van geboorteverlof of het ouderschapsverlof zorgt in de meeste gevallen voor een verlaging van het belastbaar inkomen en daarmee ook het toetsingsinkomen. Dit kan het gevolg hebben dat huishoudens een (hoger) recht op toeslagen krijgen. In

de voorbeeldberekeningen in het antwoord op vragen 5 en 8 blijkt dit uit een toename van het recht op het kindgebonden budget (in de tabellen onderdeel van kindregelingen) en zorgtoeslag (in de tabellen onderdeel van netto zorgkosten). Werkgevers en werknemers kunnen ook afspraken maken om het geboorteverlof of betaald ouderschapsverlof aan te vullen, in deze gevallen daalt het toetsingsinkomen minder of zelfs niet.

10. Welke mogelijkheden ziet u om het verschil tussen netto en bruto bij het opnemen van partnerverlof door laagste inkomens te verkleinen?

Antwoord vraag 10

In theorie zijn er twee mogelijkheden om het verschil tussen netto en bruto bij het opnemen van aanvullend geboorteverlof door de laagste inkomens te verkleinen. Eerste mogelijkheid is het verhogen van de uitkering. Hierdoor wordt de inkomensdaling verminderd. Het kabinet is echter van mening dat een uitkering van 70% van het dagloon (tot 70% van het maximum dagloon) een toereikende tegemoetkoming is in de kosten van het opnemen van verlof in verband met de geboorte van een kind. Daarbij is het kabinet van mening dat ouders ook een eigen verantwoordelijkheid hebben om bij te dragen in de financiële gevolgen bij opname van aanvullend geboorteverlof. Werkgevers kunnen ook de uitkering aanvullen, waardoor er geen of minder inkomensdaling optreedt. De Rijksoverheid doet dit bijvoorbeeld voor het eigen personeel.

De Wet invoering extra geboorteverlof (WIEG) wordt op dit moment geëvalueerd. Daarbij wordt ook gekeken naar de mate waarin verschillende inkomensgroepen gebruik maken van het geboorteverlof. De evaluatie zal eind dit jaar of begin volgend jaar naar uw Kamer worden gestuurd, en kan mogelijk voor een volgend kabinet aanleiding zijn om opnieuw naar de hoogte van de uitkering te kijken.

Tweede mogelijkheid is het verkleinen van (verschillen in) de marginale druk in het belastingstelsel. Dat betreft echter een stelselwijziging met grote budgettaire en economische effecten die ver buiten de scope van het aanvullend geboorteverlof reiken.

Bijlage met bruto-nettotrajecten

In deze tabellen worden de kindregelingen en zorgtoeslag (als onderdeel van netto zorgkosten) toegerekend aan de partner, terwijl deze in een meerpersoonshuishouden in de praktijk aan het huishouden worden toegekend.

De moeder in deze voorbeelden heeft een kind gekregen. De partner heeft recht op (aanvullend) geboorteverlof. Beiden hebben recht op betaald ouderschapsverlof vanaf augustus 2022.

Tabel 1 Gevolgen aanvullend geboorteverlof van vijf weken voor *alleenverdieners*

	wml		1,5x wml		modaal		2x modaal	
	normaal	verlof	normaal	verlof	normaal	verlof	normaal	verlof
bruto inkomen na premies	21337	21337	31483	31483	35266	35266	69487	69487
volksverzekeringen inkomstenderving door aanv. geboorteverlof	0	2044	0	3016	0	3378	0	6656
uitkering voor aanv. geboorteverlof	0	1431	0	2111	0	2365	0	2737
belastbaar inkomen	21337	20724	31483	30578	35266	34252	69487	65568
loonheffing	7916	7688	11680	11345	13084	12708	25901	24326
heffingskortingen w.v. algemene heffingskorting ²	6892	6733	6686	6716	6561	6594	2554	2965
w.v. arbeidskorting	3198	3216	2592	2646	2366	2426	379	555
w.v. iack ³	3694	3517	4094	4070	4195	4168	2175	2410
	0	0	0	0	0	0	0	0
te betalen belasting	1024	955	4994	4629	6523	6113	23347	21361
kindregelingen ⁴	4407	4407	4407	4407	4407	4407	2339	2603
netto zorgkosten ⁵	836	836	2147	2024	2660	2523	3324	3324
besteedbaar inkomen	23883	23339	28749	28333	30489	30023	45155	43487
verschil		-2,3%		-1,4%		-1,5%		-3,7%

Tabel 2 Gevolgen aanvullend geboorteverlof van vijf weken voor *tweeverdieners* op wml en 120% wml

		0,5x wml + wml			0,5x 120% wml + 120% wml		
		moeder	partner-normaal	partner-verlof	moeder	partner-normaal	partner-verlof
bruto inkomen na premies		10668	21337	21337	12802	25395	25395
volksverzekeringen inkomstenderving door aanv. geboorteverlof	(1)	0	0	2044	0	0	2432
uitkering voor aanv. geboorteverlof	(2)	0	0	1431	0	0	1703
belastbaar inkomen	(3)	10668	21337	20724	12802	25395	24666
loonheffing	(4=1-2+3)	3958	7916	7688	4750	9422	9151
heffingskortingen	(5)	4093	6513	6354	4951	6509	6533
w.v. algemene heffingskorting	(6=7+8+9)	2837	2819	2837	2837	2577	2620
w.v. arbeidskorting	(7)	624	3694	3517	1238	3932	3912
w.v. iack	(8)	632	0	0	876	0	0
te betalen belasting	(9)	0	1403	1334	0	2913	2618
kindregelingen	(10=5-6)	0	4407	4407	0	4407	4407
netto zorgkosten	(11)	1662	556	472	1662	1396	1297
besteedbaar inkomen	(12)	9007	23785	23324	11140	25493	25157
	(13=4-10+11-12)						

² Inclusief de algemene heffingskorting die wordt overgedragen aan de minstverdienende partner

³ Inkomensafhankelijke combinatiekorting

⁴ De kindregelingen bestaan uit de kinderbijslag en het kindgebonden budget als het huishouden hier recht op heeft.

⁵ De netto zorgkosten bestaan uit de nominale VWS-zorgpremie en het gemiddelde bedrag dat huishoudens voor het eigen risico betalen. Dit bedrag wordt verminderd met de zorgtoeslag als het huishouden hier recht op heeft.

huishoudinkomen	32792	32330	36633	36297
verschil		-1,4%		-0,9%

Tabel 3 Gevolgen aanvullend geboorteverlof van vijf weken voor **tweeverdieners** op modaal en boven modaal

		0,5x modaal + modaal			0,5x modaal + 2x modaal		
		moeder	partner- normaal	partner- verlof	moeder	partner- normaal	partner- verlof
bruto inkomens na premies (1)		17737	35266	35266	17737	69487	69487
volksverzekeringen inkomstenderving door aanv. geboorteverlof (2)		0	0	3378	0	0	6656
uitkering voor aanv. geboorteverlof (3)		0	0	2365	0	0	2737
belastbaar inkomen (4=1-2+3)		17737	35266	34252	17737	69487	65568
loonheffing (5)		6581	13084	12708	6581	25901	24326
heffingskortingen (6=7+8+9)		6936	6182	6215	6936	2175	2586
w.v. algemene heffingskorting (7)		2837	1987	2047	2837	0	176
w.v. arbeidskorting (8)		2658	4195	4168	2658	2175	2410
w.v. iack (9)		1441	0	0	1441	0	0
te betalen belasting (10=5-6)		0	6902	6492	0	23726	21740
kindregelingen (11)		0	3452	3520	0	2181	2181
netto zorgkosten (12)		1662	1662	1662	1662	1662	1662
besteedbaar inkomen (13=4-10+11-12)		16075	30153	29618	16075	46280	44347
huishoudinkomen			46229	45694		62355	60422
verschil				-1,2%			-3,1%

Tabel 4 Gevolgen betaald ouderschapsverlof van negen weken voor **tweeverdieners** op wml en 120% wml

		0,5x wml + wml				0,5x 120% wml + 120% wml			
		moeder- normaal	moeder- verlof	partner- normaal	partner- verlof	moeder- normaal	moeder- verlof	partner- normaal	partner- verlof
bruto inkomens na premies (1)		10668	10668	21337	21337	12802	12802	25395	25395
volksverzekeringen inkomstenderving door ouderschapsverlof (2)		0	1839	0	3679	0	2207	0	4378
uitkering voor ouderschapsverlof (3)		0	920	0	1839	0	1104	0	2189
belastbaar inkomen (4=1-2+3)		10668	9749	21337	19497	12802	11698	25395	23206
loonheffing (5)		3958	3617	7916	7234	4750	4340	9422	8609
heffingskortingen (6=7+8+9)		4093	3810	6513	6001	4951	4507	6509	6581
w.v. algemene heffingskorting (7)		2837	2837	2819	2837	2837	2837	2577	2708
w.v. arbeidskorting (8)		624	447	3694	3164	1238	920	3932	3874
w.v. iack (9)		632	526	0	0	876	749	0	0
te betalen belasting (10=5-6)		0	0	1403	1232	0	0	2913	2028
kindregelingen (11)		0	0	4407	4407	0	0	4407	4407
netto zorgkosten (12)		1662	1662	556	181	1662	1662	1396	949
besteedbaar inkomen (13=4-10+11-12)		9007	8087	23785	22491	11140	10037	25493	24635
huishoudinkomen				32792	30578			36633	34672
verschil					-6,8%				-5,4%

Tabel 5 Gevolgen betaald ouderschapsverlof van negen weken voor **tweeverdieners** op modaal en boven modaal

0,5x modaal + modaal	0,5x modaal + 2x modaal
----------------------	-------------------------

		moeder - normaal	moeder - verlof	partner - normaal	partner - verlof	moeder - normaal	moeder - verlof	partner - normaal	partner - verlof
bruto inkomena premies volksverzekeringen	(1)	17737	17737	35266	35266	17737	17737	69487	69487
inkomstenderving door ouderschapsverlof	(2)	0	3058	0	6080	0	3058	0	11981
uitkering voor ouderschapsverlof	(3)	0	1529	0	2513	0	1529	0	2513
belastbaar inkomen	(4=1-2+3)	17737	16208	35266	31699	17737	16208	69487	60020
loonheffing	(5)	6581	6013	13084	11760	6581	6013	25901	22267
heffingskortingen	(6=7+8+9)	6936	6321	6182	6300	6936	6321	2175	3250
<i>w.v. algemene heffingskorting</i>	(7)	2837	2837	1987	2200	2837	2837	0	507
<i>w.v. arbeidskorting</i>	(8)	2658	2218	4195	4100	2658	2218	2175	2743
<i>w.v. iack</i>	(9)	1441	1266	0	0	1441	1266	0	0
te betalen belasting	(10=5-6)	0	0	6902	5461	0	0	23726	19017
kindregelingen	(11)	0	0	3452	3796	0	0	2181	2181
netto zorgkosten	(12)	1662	1662	1662	1662	1662	1662	1662	1662
besteedbaar inkomen	(13=4-10+11-12)	16075	14546	30153	28372	16075	14546	46280	41522
huishoudinkomen				46229	42918			62355	57597
verschil					-7,2%				-7,6%